

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/304/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614209161
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7614209161.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Andrey Galdunovej vo veci žalobcu Quantum Credit, a.s., Bratislava, Ružová dolina 25, IČO: 47 248 980, zastúpeného PERSPECTA Legal, s.r.o., Bratislava, Ružová dolina 25, IČO: 36 668 745, proti žalovanému T. V., naposledy bytom C., V. XXX/XX, t.č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníkom Jánom Dirom, bytom Krompachy, Družstevná 740/47, o zaplatenie 134,81 € s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku 1C/305/2014-38 z 28.1.2015 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom žalobu zamietol a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobca od žalovaného domáhal zaplatenia sumy 134,81 € s príslušenstvom titulom zmluvnej pokuty. Poukázal na to, že podľa žalobcu jeho právny predchodca na základe zmluvy o pripojení FIX poskytol žalovanému elektronické komunikačné služby, z čoho mu vyplývala povinnosť minimálneho mesačného dobytia kreditu sumou 16 €, a to po dobu viazanosti 24 mesiacov a bol mu preto predaný zľavnený mobilný telefón Nokia 6303 za kúpnu cenu vo výške 1 € a žalovaný napriek tejto skutočnosti si neplnil zmluvou dohodnuté povinnosti dobíjania kreditu po celú dobu viazanosti a vznikla mu tak povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu v zmysle dojednaných zmluvných podmienok. Pri lehote viazanosti 24 mesiacov si žalovaný dobil kredit naposledy v mesiaci november 2010 a bola voči nemu uplatnená zmluvná pokuta vo výške 13/24-tín, t.j. za 13 mesiacov, čo predstavuje sumu 134,81 €. Poukázal ďalej na to, že žalobca ani opatrovník žalovaného sa na pojednávanie nedostavili. Z vykonaného dokazovania mu vyplynulo, že žalovaný uzavrel s právnym predchodcom žalobcu Zmluvu o pripojení a prebral si mobilný telefón za 1 € a porušil svoju povinnosť počas celej doby viazanosti dobíjať kredit a bola mu preto vystavená faktúra na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 248,95 €. Predmetný vzťah posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 ods. 1, § 53 ods. 1 až 3,5, § 53a ods. 1 a § 54 ods. 1,2 Obč. zák. a uviedol, že žalobca odvodzuje nárok na zmluvnú pokutu od predloženého dodatku k zmluve o pripojení. Z dodatku nie je jasne a zrozumiteľne zrejmé, pre prípad porušenia ktorej zmluvnej povinnosti je žalovaný povinný zaplatiť zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 dodatku. V danom prípade išlo o formulárovú zmluvu, ktorú žalovaný mohol iba ako celok odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa tak aj dojednaniu o zmluvných pokutách a nemal na výber, pokiaľ ju chcel uzavrieť a musel tak prijať podmienky právneho predchodcu žalobcu bez výhrad a navyše v nečitateľnej forme vypísané malými písmenami. Tieto skutočnosti spôsobili neprijateľnosť zmluvných podmienok, keď navyše spotrebiteľ mal objektívne, iba veľmi nejasnú predstavu o obsahu zmluvných podmienok, a

to pre ich komplikovanú slovnú formuláciu a množstvo zmluvných dojednaní, ktorých obsah nie je ani schopný v krátkom čase pochopiť a zväžiť. Poukázal aj na tú skutočnosť, že dohodnutými zmluvnými podmienkami zaväzovala zmluvná pokuta žalovaného počas celej doby viazanosti, a to aj v prípade, ak by porušil zmluvné podmienky v posledný deň doby viazanosti. I tak by bol povinný platiť zmluvnú pokutu v plnej výške, a to napriek tomu, že v žalobe žalobca uplatnil iba jej alikvotnú časť. Uviedol, že všeobecné súdy v Slovenskej republike už v obdobných veciach rozhodovali a vyslovili neprijateľnosť a neplatnosť zmluvnej podmienky spoločnosti Slovak Telekom (predtým T Mobile), ktorá sa týkala zmluvnej pokuty. V danej veci prichádza do úvahy aplikácia citovaného ustanovenia § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, účinného od 1.3.2010 a je potrebné aplikovať aj ustanovenie § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Za týchto okolností nebolo možné žalobcovi priznať nárok na zaplatenie žalovanej sumy z dôvodu zmluvnej pokuty a žalobu tak ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa §142 ods.1 O.s.p..

Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalobca, navrhol ho zmeniť a žalobe v plnom rozsahu vyhovieť a priznať mu náhradu trov celého konania. Trval na tom, že žalovanému v dôsledku porušenia zmluvných povinností dôvodne bola vyfakturovaná zmluvná pokuta vo výške 248,95 €. Jeho právny predchodca si absolútne oprávnené a v súlade so zákonom dohodol so žalovaným zmluvnú pokutu pre prípad porušenia zmluvných povinností a jej uloženie bolo naviazané presne na úkon nedobíjania kreditu na SIM karte v súlade so zmluvnými dokumentmi. Vzhľadom k charakteru inštitútu zmluvnej pokuty jej výška zohľadňovala zabezpečenie povinnosti, na nespĺnenie ktorých bola viazaná a zabezpečovala taktiež cenu poskytnutého plnenia (mobilný telefón). Aj keď nebol podľa neho dôvod, na základe ktorého by sa mala výška pokuty meniť v závislosti od určitých skutočností, aj tak si uplatnil zmluvnú pokutu iba v alikvotnej výške. Ustanovenie dodatku ohľadom zmluvnej pokuty nepochybne bolo určité a zrozumiteľné a z toho dôvodu platné. Uzavretie zmluvy zo strany žalovaného stále ostávalo iba na jeho slobodnom rozhodnutí a nijakým spôsobom nebol nútený vstúpiť do zmluvného vzťahu. Ohľadom písma používaného v zmluvných dokumentoch uviedol, že v čase ich uzatvárania nebola žiadnym spôsobom ustanovená minimálna veľkosť písma. Mal tak za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Vyjadrenie k tomuto odvolaniu opatrovník žalovaného nepodal.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku.

Zo Zmluvy o pripojení zo dňa 20.1.2010 je zistené, že spoločnosť T-Mobile Slovensko, a.s. uzavrela s odporcom Zmluvu o pripojení s programom služieb „Fix 16“ s účastníckym číslom 910391468. Z Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 20.1.2010 uzavretej medzi T-Mobile Slovensko, a.s. a odporcom vyplýva, že právny predchodca navrhovateľa sa zaviazal zabezpečiť odporcovi predaj zľavneného mobilného telefónu určeného na používanie v sieti GSM, typ NOKIA 6303 za kúpnu cenu 1 euro. Podľa článku 3 odporca a poskytovateľ sa dohodli, že v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1 písm. c), v bode 2 tohto dodatku alebo v článku 3 bod 3.6 všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2. písm. a) až c) všeobecných podmienok, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke číslo 1 tohto dodatku. Potom na základe faktúry so splatnosťou 25.5.2011 je zrejmé, že dodávateľ, vyúčtoval odporcovi sumu 248,95 eur ako zmluvnú pokutu.

Spoločnosť Slovak Telekom, a.s. dňa 20.11.2013 uzatvorila s navrhovateľom Zmluvu o postúpení pohľadávky. Na základe Zmluvy o pripojení v zmysle § 43 Zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení jej dodatku sa právny predchodca navrhovateľa zaviazal poskytovať odporcovi služby v dohodnutom rozsahu a odporca sa zaviazal využívať telekomunikačné služby poskytované právnym predchodcom navrhovateľa. Poskytovateľ služby ponúkal svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľia zmluvné

podmienky nemôžu nijakým spôsobom ovplyvniť. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dojednané bolo na navrhovateľovi (dodávateľovi), v tomto konaní takého zmluvné dojednanie navrhovateľ nepreukázal, preto v zmysle § 53 ods. 2 OZ, sa predmetná zmluvná podmienka nepovažuje za individuálne dojednanú. Zmluvnú pokutu, ktorú poskytovateľ služby môže žiadať od spotrebiteľov zaplatiť vždy v nezmenenej výške bez ohľadu na to, aký čas zostáva účastníkovi pri porušení podmienok do konca doby viazanosti nemožno akceptovať.

Podľa čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok; miesto v Smernici má aj „neprimeraná kompenzácia za porušenie záväzku spotrebiteľa“ (s účinnosťou od 1.1.2008 bola neprimeraná sankcia explicitne zapracovaná medzi neprijateľné podmienky do Občianskeho zákonníka).

Text zmluvy a dodatku bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluva bola pripravená vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy a jej dodatkov sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný mobilný telefón, účastnícky program a služby. Odporca ako spotrebiteľ mal síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, ale nesporne nemohol ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v uvedených zmluvách a ich dodatkoch preto s poukazom na cit. ust. § 53 ods. 2 O.z. i čl. 3 bod 2 Smernice, nemožno považovať za individuálne dojednané. Je nesporné, že odporca ako spotrebiteľ nemal žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predloženej zmluve fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Zmluvu ako celok mohol odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka (i čl. 3 bod 2 cit. Smernice 93/13/EHS), bolo na navrhovateľovi ako dodávateľovi. Navrhovateľ ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným v súlade s ust. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Podstatným totiž je, že v danej uzavretej spotrebiteľskej zmluve predmetná zmluvná podmienka o zmluvnej pokute bola navrhnutá vopred dodávateľom rovnako pre všetkých, ktorí kupovali daný mobilný telefón a i keď spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s ňou pred podpisom zmluvy, nemohol a nebol schopný ovplyvniť podstatu tejto podmienky, resp. jej obsah a dosiahnuť dojednanie nižšej zmluvnej pokuty, príp. aby zmluvná pokuta bola dojednaná za iných podmienok, príp. aby nebola dojednaná vôbec. Na tomto závere nič nemení ani tá skutočnosť, že spotrebiteľ mal možnosť voľby pri kúpe rôznych koncových zariadení, pričom pri kúpe lacnejšieho by bola i zmluvná pokuta nižšia.

Odvolací súd preto dospel na základe predtým uvedeného k záveru, že predmetné zmluvné podmienky v podobe dojednaní o zmluvnej pokute rozhodne neboli individuálne dojednané.

Ak odvolateľ namietal, že nedošlo k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a tým k naplneniu ďalšieho znaku neprijateľnosti podmienok, pričom poukázal na ďalšie podmienky uzavreté v zmluve resp. jej dodatku, ktoré sú s prihliadnutím na výhody, ktoré nimi spotrebiteľ získal, naopak v prospech spotrebiteľa, tak poukazuje odvolací súd na čl. 4 Smernice 93/13/EHS bod 1 je potrebné nekalosť zmluvných podmienok hodnotiť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Zväzok odporcu zaplatiť právnomu predchodcovi navrhovateľa zmluvnú pokutu v súvislosti zo zmluvou o pripojení v znení jej dodatku vo výške 248,95 Eur, ktorý je uvedený v bode 3 Dodatku k zmluve o pripojení, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto je v tejto časti dodatok neplatný.

Dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností odporkyňou ako spotrebiteľom, je však neprimerane vysoká, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto je neplatná.

Vyžaduje od spotrebiteľa aby zaplatil dojednanú zmluvnú pokutu v stabilnej výške bez ohľadu na to kedy dôjde k ukončeniu predmetnej zmluvy, či na počiatku viazanosti alebo bezprostredne pred jej skončením. Je totiž potrebné predpokladať, že vzhľadom na symbolickú kúpnu cenu za mobilný telefón resp. koncové zariadenie musí byť skutočná cena tohto zariadenia fakticky zaplatená spotrebiteľom postupne v cenách poskytnutých služieb a garantovať tak návratnosť prostriedkov investovaných do zľavy telefónu, s prihliadnutím na to, že navrhovateľ ako dodávateľ je podnikateľom, investovaných do zľavy telefónu, s prihliadnutím na to, že navrhovateľ ako dodávateľ je podnikateľom, ktorý podniká za účelom vytvárania zisku. Pri predčasnom ukončení vzťahu na začiatku viazanosti je ujma na strane dodávateľa nesporne a neporovnateľne vyššia ako na konci viazanosti. Z tohto hľadiska dojednanie rovnakej zmluvnej pokuty za porušenie povinností spotrebiteľom v priebehu celej doby viazanosti je neprimerané. Odvolací súd považuje za neprimerané dojednanie stabilnej fixnej zmluvnej pokuty za porušenie zmluvnej povinnosti spotrebiteľa zaplatiť za poskytnuté služby, ktoré nie je závislé od výšky dlžnej sumy, v dôsledku čoho je potom spotrebiteľ povinný uhradiť vysokú zmluvnú pokutu aj vtedy, ak bude dodávateľovi dlžiť aj menej ako 1 euro. Dojednanie o zmluvnej pokute je preto i z tohto hľadiska rovnako neprimerané. Preto je neprimeraným, ak dojednaná zmluvná pokuta patrí dodávateľovi aj v prípade, že vôbec nedôjde k ukončeniu zmluvy, pretože postačuje len úkon spotrebiteľa smerujúci k ukončeniu. Sankcie je i tak neprimeraná a tiež aj nedôvodná.

Preto správne prvostupňový súd v časti uplatnenej zmluvnej pokuty návrh zamietol.

V zmysle judikatúry ESD i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný.

Vo veci C-618/10 ESD zo dňa 14.06.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdný dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávatelia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 54a Občianskeho zákonníka. Prvostupňový súd v súlade s uvedeným správne uzavrel, že neprijateľná podmienka je neplatná ako celok. Na tejto skutočnosti nič nemení ani fakt, že žalobca si v konaní uplatnil len časť dohodnutej zmluvnej pokuty.

S poukazom na vyššie uvedené prvostupňový súd správne návrh žalobcu, ktorý si uplatnil nárok na zmluvnú pokutu v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol. Neplatne dohodnutú zmluvnú pokutu moderovať totiž možné nie je.

Odvolací súd preto vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietavej časti, včítane správneho závislého výroku o náhrade trov konania, s použitím § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní žalobca nemal úspech, a preto v zmysle § 142 ods.1 v spojení s § 224 ods.1 O.s.p. nemá právo na náhradu jeho trov.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods.9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.